

1. december 2025

Dagsorden, referat til møde i Kystvandrådet for Vadehavet d. 1. december 2025

Deltagere:

Peter Saabye Simonsen	Nationalpark Vadehavet
Flemming Just	Nationalpark Vadehavet
Kim Fischer	Dansk Ornitologisk Forening
Torben Hansen	Dansk Sportsfiskerforbund
Antoni Stenger	Sønderjyske Vandløb
Birgitte Loof Schmidt	Friluftsrådet
Kåre Fly Andersen	Jysk Landboforening
Stine Bundgaard Pedersen	Ribe Digelav
Niels Fischer-Nielsen	medlem af byrådet i Fanø Kommune
Søren Hjortsø Kristensen	Leder i Esbjerg Kommune
Ole Juul Pedersen	fagperson i Esbjerg Kommune
Poul Kjær	medlem af byrådet i Tønder Kommune
Jens Yde	leder i Tønder Kommune
Jesper Moeskær Laursen	fagperson i Tønder Kommune
Klaus Bertram Fries	leder i Varde Kommune
Flemming Sørensen	fagperson i Varde Kommune
Anne Houmand	projektleder i Kystvandrådets sekretariat i Varde Kommune (referent).

Afbud:

Preben Friis-Hauge	formand for Kystvandrådet og medlem af byrådet i Varde Kommune
Inger Jensen	Danmarks Naturfredningsforening
Henrik Jessen	Spiras
Jørgen Alquist	medlem af byrådet i Esbjerg Kommune
Flemming Gertz	fagperson i SEGES
Jan Bøge Sørensen	leder i Fanø Kommune

Dagsorden	Referat
Velkomst og godkendelse af dagsorden v/ Klaus Bertram Fries	Dagsorden blev godkendt.
Drøftelse af alternativt indsatsprogram til SGAV i 2026 v/ Flemming Sørensen	SGAV har bedt alle kystvandrådene i Danmark indsende alternativt indsatsprogram i maj 2026. Kystvandrådet for Vadehavet indsendte allerede i 2023 et alternativt indsatsprogram.

Dagsorden	Referat
	Blandt indsatserne foreslået i 2023 kan kystvandrådet gøre opmærksom på at følgende elementer kan indgå i beregning af indsatsbehov: • N- og P-virkemidlerne (gennemførte) okkeranlæg og sandfang • opkøb af dambrug • nedskrivning af forventet udvikling i dambrugserhvervet • ny viden om stofudveksling mellem dybene. Et medlem af rådet anbefaler desuden at genfremsende anbefalingerne vedr. fokus på fosfor samt tilføje fokus på ålegræs. Et medlem af rådet anbefaler at have særligt fokus på virkemidler, der kan løfte indsatsen i Knude Dyb. Spørgsmål: Hvorfor blev forslaget fra 2023 om flere træer langs vandløbene sat på pause? Svar: I bla. Esbjerg Kommune vil flere træer langs vandløb besværliggøre vedligeholdelse af mange vandløb, som foretages med maskine med mejekurv. Hvad er status på de bestilte analyser? Svar: De forløber planmæssigt og forventes at kunne afrapporteres primo 2026. Emnet tages op igen på næstkommende møde.
Potentielt ålegræs-udplantningsprojekt: muligt budget og tidsplan v/ Xenia Salomonsen og Peter Saabye	Projektet blev gennemgået på sidste møde i rådet d. 23/10 2025. Projektet blev opsummeret på dette møde også – se vedlagte præsentation fra Nationalpark Vadehavet. Budget: ca. 600.000 kr., heraf foreslås 3-400.000 kr. finansieret via Kystvandrådet for Vadehavet.

Dagsorden	Referat
	Tidsplan: projektet kan forløbe i perioden 2026-2028 forudsat at alle relevante myndighedstilladelser udstedes uden forsinkelse. <u>Nationalparken anmoder Kystvandrådet for Vadehavet om at udstede et Letter of intent</u>, som udtrykker opbakning til projektet. Landbrugsrepræsentanterne i kystvandrådet vil gerne underskrive et sådant Letter of intent. Det blev aftalt på mødet at Letter of intent bliver udsendt til alle repræsentanter i rådet. Kystvandrådet overvejer på næstkommende møde om det kan prioritere at ansøge om midler til projektet hos SGAV's forsøgsprojektpulje. Forsøgsprojektpuljen 2026 har ansøgningsfrist 15. februar 2026. Spørgsmål: Kan I så ålegræs-frø med fugepistoler som det før er set i Holland? Svar: Flere metoder er prøvet i Holland. Fugepistolerne giver ikke så gode resultater som med det rør der indeholder hele planter, som dette projekt planlægger at benytte. Hvor store områder planlægges tilplantet? Svar: Det afgør vi, efter der er fundet velegnede lokaliteter til udplantningen. Hvor langt er hollænderne kommet i opskaleringen af deres udplantningsforsøg? Svar: Det er lykkedes at håndplante et større areal (størrelse ikke oplyst) med succes. Hvorfor forsvinder ålegræsset? Svar: Det vides ikke med sikkerhed. Måske kan fint sediment udledt fra Esbjerg Havns aktiviteter medvirke. Måske kan is-skuring ved kolde vintre også fjerne ålegræsmarker. Undersøgelser indikerer dog at tab af ålegræsområder

Dagsorden	Referat
	ikke kan tilskrives is-skuring. Der er indtil videre heller ikke indikationer på at det skyldes klimaforandringer. Hvad er tidsplanen for projektet? Svar: Det afhænger bla. af myndighedstilladelser. Vi kan muligvis gå i gang i maj-juni 2026. Forslag om at søge erfaringer i Skotland, som er ved at udplante ålegræs på 4 ha havbund. Forslag om at holde øje med udvikling af nye tekniske hjælpemidler til udplantningsøvelserne.
Ønsker til ekskursion i 2026? v/ Klaus Bertram Fries	Kystvandrådets medlemmer blev spurgt om ønsker til en ekskursion i 2026. Et medlem pointerede at en evt. ekskursion skal kunne bidrage til drøftelserne i rådet. Det kunne fx være et besøg til én af SGAV's målestationer, sammen med SGAV, med fokus på hvordan og med hvilke frekvenser der måles. Det kunne også en mulighed at besøge forsøgsprojektet Grønnebæk Bæk. Medlemmerne opfordres til at sende deres evt. forslag til relevante ekskursioner til Anne på akrj@varde.dk.
Ønske om besøg fra forsyningsselskaberne i 2026? v/ Flemming Sørensen	Der er mulighed for vidensudveksling med forsyningsselskaberne. Kystvandrådet udtrykker opbakning til at invitere forsyningsselskaberne. Der er nogle mørketal og anslåede størrelser på spildevandsområdet, som kunne være godt at få en bedre forståelse for. Det blev besluttet at invitere forsyningsselskaberne der er placeret i vandoplandet til Knude Dyb.

Dagsorden	Referat
Evaluering af rådets arbejde i 2025 v/ Anne Houmand	Syv ud af ti rådsmedlemmer (inkl. formanden) har besvaret det udsendte elektroniske spørgeskema i perioden 7. november til 1. december 2025. Resultatet af evalueringen er overordnet set tilfredshed fra medlemmerne, bortset fra anvendelsen af egen og andre medlemmers viden i rådets arbejde samt egen involvering i rådets arbejde. Der var ikke yderligere bemærkninger til besvarelsenerne på mødet. Sekretariatet modtager fortsat gerne yderligere feedback samt forslag til hvordan rådets medlemmer i højere grad kan bidrage til rådets arbejde gennem højere grad af involvering samt anvendelse af rådets medlemmers viden. Rapporten fra evalueringen medsendes dette referat. Et medlem af kystvandrådet bemærkede at vil være svært at ændre rådets sammensætning på nuværende tidspunkt.
Årsrapport for 2025 v/ Anne Houmand	Udkast til årsrapport til SGAV blev fremsendt d. 24. november 2025 sammen med dagsorden for dette møde. Der var ingen bemærkninger årsrapporten.
Foreløbig procesplan for 2026 v/ Anne Houmand	Udkast til procesplan til SGAV blev fremsendt d. 24. november 2025 sammen med dagsorden for dette møde. Et medlem spurgte, hvor de oplyste mulige forsøgsprojekter i procesplanen stammer fra. Svar: de kommer fra referatet fra et tidligere møde i kystvandrådet i 2025 (mødet d. 8. januar 2025), hvor rådets medlemmer kom med ønsker og forslag til undersøgelses-/forsøgsprojekter. Sekretariatet ajourfører løbende procesplanen, efterhånden som rådet beslutter, hvilke projekter der skal prioriteres.

Dagsorden	Referat
	Der var ingen yderligere bemærkninger til procesplanen.
Forslag til mødedatoer 2026 v/ Anne Houmand	Følgende datoer for møder i rådet i 2026 blev udsendt pr. mail d. 12. november 2025: 20. januar 2026 kl. 14-16 29. april hele dagen (til en evt. ekskursion + møde) 18. august 2026 kl. 14-16 24. november 2026 kl. 14-16 26. januar 2027 kl. 14-16 Der var ingen bemærkninger til mødedatoerne på mødet. Enkelte medlemmer havde allerede svaret via mail. Sekretariatet udsender separat mail om næste års mødedatoer.
Evt.	På Vandmiljøkonferencen i Vingsted i oktober deltog der repræsentanter fra alle kystvandrådene. Plakater fra 7 deltagende kystvandråd kan ses på: Postersession med Kystvandråd Der var desuden tre indlæg om kystvandrådene på konferencen. De kan findes her: Find præsentationer fra afholdte Vandmiljøkonferencer